

Vlaams
Parlement

ingediend op **332** (2014-2015) – Nr. 1
24 april 2015 (2014-2015)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking,
Toerisme en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door Joris Poschet en Karl Vanlouwe

over de stand van zaken
van het Europees Fonds
voor Strategische Investeringen (EFISI)
en het werkprogramma
van de Europese Commissie

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Rik Daems.

Vaste leden:

mevrouw Ingeborg De Meulemeester, de heren Marc Hendrickx, Jan Van Esbroeck, Karl Vanlouwe, Karim Van Overmeire, mevrouw Manuela Van Werde;
de dames Sabine de Bethune, Vera Jans, de heren Ward Kennes, Johan Verstreken;
de heren Rik Daems, Herman De Croo;
de dames Tine Soens, Güler Turan;
de heer Wouter Vanbesien.

Plaatsvervangers:

de dames Cathy Coudyser, Caroline Croo, Danielle Godderis-T'Jonck, Sofie Joosen, Ann Soete, Sabine Vermeulen;
de dames Karin Brouwers, Griet Coppé, de heer Joris Poschet, mevrouw Valerie Taeldeman;
de heren Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester;
de dames Caroline Gennez, Ingrid Lieten;
de heer Bart Caron.

Toegevoegde leden:

de heer Stefaan Sintobin;
de heer Christian Van Eyken.

INHOUD

1. Toelichting door mevrouw Julie Bynens, algemeen afgevaardigde van de Vlaamse Regering bij de EU	4
1.1. Drie pijlers	4
1.2. EFSI	4
1.3. Multiplicatoreffect.....	5
1.4. Garantiefonds	5
1.5. Hoe werkt het EFSI?	5
1.6. Vlaamse aandachtspunten	6
1.7. Standpunt Ecofin 10 maart 2015	7
1.8. Standpunt Europees Parlement – Tendensen	7
1.9. Timing	7
1.10. Roadshow Jyrki Katainen 26 mei 2015	8
2. Vragen en opmerkingen van leden	8
3. Antwoorden van mevrouw Julie Bynens	10
4. Bijkomende vragen, met antwoorden van mevrouw Julie Bynens	11
Gebruikte afkortingen	13

In de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed was op 31 maart 2015 een gedachtewisseling gepland met de algemeen afgevaardigde van de Vlaamse Regering bij de EU, mevrouw Julie Bynens, over de stand van zaken van het EFSI en het Werkprogramma van de Europese Commissie. De commissie besliste evenwel de bespreking te beperken tot de stand van zaken van het EFSI.

1. Toelichting door mevrouw Julie Bynens, algemeen afgevaardigde van de Vlaamse Regering bij de EU

Mevrouw *Julie Bynens* dankt de commissie voor de kans een update te geven van het Europese investeringsplan, het zogenaamde plan-Juncker. Het proces is vooruitgegaan maar het is nog niet afgerond. Het zal nog enkele maanden duren eer het resultaat definitief is.

Eind vorig jaar is de Commissie-Juncker gestart met haar politieke prioriteiten, waaronder het investeringspakket voor Europa. De inventarisatie van knelpunten en kansen die de lidstaten zien, werd toevertrouwd aan een taskforce. In dit kader is de lidstaten ook een lijst gevraagd van de projecten waarbij er investeringsmogelijkheden/opportunities zijn, de zogenaamde projectpijplijn met 2000 projecten. Dat blijft voorsnog een inventaris, geen lijst van projecten ingediend bij het fonds, waarvoor het wetgevende proces trouwens nog steeds loopt. Pas als dat proces afgelopen is, zullen de hefboom en de criteria duidelijk zijn en kunnen projecten ingediend worden.

1.1. Drie pijlers

Het plan heeft drie pijlers. Vooreerst is er het EFSI, om 315 miljard euro te mobiliseren. De tweede pijler is erop gericht om investeringen de reële economie te laten bereiken en bestaat uit een pijplijn van alle investeringskansen in Europa van zowel private als publieke investeerders en een adviescentrum voor publieke en private actoren dat zowel over de inhoud van projecten als over de financiering ervan zal adviseren. Dat centrum zal de bestaande Europese adviesinstanties groeperen – bijvoorbeeld adviescentra voor structuurfondsen zoals JASPERS of fi-compass – en extra diensten verlenen in het kader van het nieuwe fonds. De derde pijler is het verbeteren van het ondernemersklimaat in Europa. De identificatie van de knelpunten door de taskforce heeft enkele actiepunten op langere termijn aan het licht gebracht. In deze pijler passen een eenvoudiger Europese regelgeving alsook gemakkelijkere langetermijnfinanciering door een bankenunie en een kapitaalmarktunie. Voorts wil de EC belemmeringen op de interne markt wegnemen. De eerste mededeling over de Europese energie-unie is al verschenen en in mei wordt een nieuwe verwacht over de digitale eengemaakte markt.

1.2. EFSI

Het EFSI vergt een wetgevend kader. In januari zijn de onderhandelingen over de ontwerpverordening gestart. Het wordt een garantiefonds dat bijvoorbeeld de eersteverliesrisico's dekt, waardoor er leningen kunnen genomen worden, waarmee private investeerders dan overtuigd worden om te investeren. Het fonds zal bestaan uit 16 miljard euro van de Europese begroting en 5 miljard euro van de EIB. Via een hefboomeffect moeten die 21 miljard euro uitmonden in 315 miljard euro, waarvan 240 miljard euro naar langetermijninvesteringen zal gaan. De andere middelen, waarvan de EIB de basis biedt, zijn bestemd voor kmo's en midcapbedrijven.

1.3. Multiplicatoreffect

De ontwerpverordening spreekt zich niet in detail uit over de financiële instrumenten, maar legt het Europese garantiebepdrag van 16 miljard euro vast, waarvan er 8 effectief op een rekening bij de EIB gestort worden als het EFSI. Dat moet de EIB toestaan haar bestaande financiële instrumenten – zoals bijvoorbeeld goedkope leningen, equity en mezzanineformules – in te zetten voor projecten die risicovoller zijn dan wat de EIB voorheen deed. Het garantiefonds zou dan kunnen worden aangesproken om de eerste risico's te dekken. Daar is dan een multiplicatoreffect aan verbonden: 1 euro van dat fonds moet via de voornoemde instrumenten 3 euro creëren, waarmee er private of andere financiers aangetrokken worden die van die 3 euro 15 euro moeten maken, samen dus een factor vijftien. De projecten zullen uiteraard economisch rendabel moeten zijn om private actoren te kunnen overtuigen.

1.4. Garantiefonds

Van de garantie van 16 miljard euro uit de Europese begroting, moet er effectief 50 percent op een rekening bij de EIB worden gezet, om eventuele risico's te kunnen dekken. Omdat de overkoepelende doelstelling dezelfde is, wordt dat bedrag uit de Europese begrotingsrubriek 1A gehaald, die dient voor investeringen, groei en jobs. In die rubriek zitten: Horizon 2020, CEF, COSME en Erasmus+. Middelen halen bij Erasmus+ ligt niet voor de hand en COSME is relatief klein. De 8 miljard euro wordt dus gehaald bij Horizon 2020 en bij Connecting Europe Facility maar ook uit de flexibiliteitsmarge van de Europese begroting. Om het even welke andere rubriek uit de EU-begroting aanspreken, structuur- of landbouwfondsen bijvoorbeeld, zou de besluitvormingsprocedure aanzienlijk bemoeilijken. Een verschuiving binnen dezelfde begrotingsrubriek, dus met behoud van de doelstellingen, kan in principe met een gewone meerderheid, naar een andere begrotingsrubriek vergt echter unanimiteit. Om deze belangrijke zaak niet te vertragen, heeft de EC dus voor begrotingslijn 1A gekozen.

1.5. Hoe werkt het EFSI?

Aanvankelijk had de EC voorgesteld om het EFSI niet in de tijd te beperken. De verordening gaf ook weinig concrete criteria. Projecten moesten economisch rendabel zijn, technisch haalbaar en consistent met het Europese beleid. Het was de bedoeling private actoren mee aan boord krijgen zonder sectorale of geografische quota en zonder expliciete verwijzing naar concepten als additionaliteit. Het beginsel van aanvullend karakter (additionaliteit) betekent dat Europese middelen niet in de plaats mogen treden van investeringen die anders ook door investeerders of de EIB zouden gebeurd zijn. Daarnaast werd een stuurgroep aangekondigd die een algemene oriëntatie zou geven voor de selectiecriteria.

Het EFSI wordt structureel ingebed in de EIB zonder beide echt te verweven, en dat om de AAA-kredietwaardigheid van de EIB niet aan te tasten maar toch een beroep te kunnen doen op de staf en expertise van de EIB. Dat neemt niet weg dat er voor het fonds een aparte beheersstructuur komt, met een stuurgroep, samengesteld uit vertegenwoordigers van de EIB en de EC, vooralsnog geen vertegenwoordigers van lidstaten. Die stuurgroep zal de criteria voor de projecten bepalen, de invulling van het concept financieel risico, de financiële voordelen, de hefboomen, de percentages qua leningscapaciteit enzovoort. De onafhankelijkheid van de keuzes, dus geen grote politieke beïnvloeding, is een centraal punt. De projectselectie zou dan ook gebeuren door een investeringscomité van zes onafhankelijke experts. Bij de selectie van de leden zal rekening worden gehouden met de spreiding van kennis over verschillende investeringsdomeinen en verschillende geografische regio's. Die experts worden aangestuurd door een directeur en een adjunct-directeur. De beperkte bemanning maakt duidelijk dat het personeel van de EIB het voorberei-

dende werk zal doen, op basis van de instructies van de stuurgroep, en dat zal voorleggen aan het investeringscomité. Als dat comité beslist dat een project in aanmerking komt, dan moet de raad van bestuur van de EIB zich daar wel nog mee akkoord verklaren. In die raad zijn de lidstaten wel vertegenwoordigd. De EIB zal dus hoe dan ook een belangrijke rol blijven spelen in de werking van het EFSI.

Nationale stimuleringsbanken ('national promotional banks') spelen ook een belangrijke rol. Dat zijn intermediaire investeringsmaatschappijen met ook een publieke opdracht en dus geen commerciële banken. Zij kunnen niet alleen financieel bijdragen aan het fonds, maar in tegenstelling tot private kredietverleners, waarschijnlijk ook de garantie overnemen van het EFSI-verhaal en zo enigszins als een mini-EFSI opereren. Zij kunnen projecten mee beoordelen die dan finaal goedgekeurd moeten worden door de EIB besluitvormingsinstanties. Voor Vlaanderen was het belangrijk dat zeker de PMV en de LRM in aanmerking kwamen. De voorlopige verordening definieert wat nationale stimuleringsbanken zijn.

Omdat in veel landen de 'national promotional banks' doorgaans enkel binnen de landsgrenzen kunnen investeren, is het niet zo evident hen op Europees niveau te laten functioneren. Daarnaast is het ook niet evident landen te overtuigen rechtstreeks in dat Europese fonds te investeren omdat door het ontbreken van geografische en sectorale quota het absoluut niet zeker is dat een land ook opbrengsten zal oogsten. Investeringsplatformen moeten daar voor een stuk aan tegemoetkomen. Dat zijn regionale, sectorale, nationale en eventueel ook grensoverschrijdende teams met zowel lidstaten, als nationale stimuleringsbanken en private actoren, die voor een stuk de werking van het EFSI deels kunnen overnemen, maar waarschijnlijk ook garanties kunnen krijgen voor hun projecten, uiteraard mits de Europese beheersstructuren de projecten goedkeuren. Dat moet lidstaten toestaan hun eigen sectoren te stimuleren. De politieke engagementen die lidstaten al deden voor een bijdrage, passen op dit moment in dergelijke investeringsplatformen.

1.6. Vlaamse aandachtspunten

Met de Ecofin-vergadering van 10 maart 2015 is het eerste proces binnen de raad afgerond met een voorlopig akkoord. Dat akkoord is naar het Europees Parlement gestuurd. In dat eerste beleidsbepalende proces heeft Vlaanderen erop aangedrongen de budgettaire impact op het CEF-programma en Horizon 2020 te milderen. Beide zijn programma's waar Vlaanderen actief gebruik van maakt. Projecten van het EFSI moeten economisch rendabel zijn en medegefinancierd door de private sector, projecten onder CEF en Horizon 2020 zijn vooral subsidieprogramma's voor infrastructuur-, innovatie- of onderzoeksprojecten, zonder verzekerd privaat aandeel. Zoals al gezegd vergen andere budgettaire keuzes echter een unanieme raadsbeslissing. De EC heeft er bij de lidstaten daarom op aangedrongen daar niet voor te gaan om vertraging te vermijden.

De EC heeft berekend dat in de praktijk ongeveer 35 percent hoogrisicoprojecten daadwerkelijk een waarborg nodig heeft. Om een marge te nemen is dan beslist 50 percent van het waarborgbedrag, zijnde 8 miljard euro, opzij te zetten bij de EIB. Vlaanderen heeft geopperd om dat percentage iets te verlagen, bijvoorbeeld tot 40 percent, en zo nodig de garantie later groter te maken. Eens er budgetten uit de begroting zijn gehaald, moet het overschot, gezien de eenheid van de begroting, immers naar de algemene begroting terugkeren en niet naar de programma's waar ze vandaan komen.

Zoals gezegd heeft Vlaanderen de LRM en de PMV als nationale stimuleringsbanken aangeduid. Voorts heeft het ervoor gepleit dat het EFSI niet onbepikt in tijd zou zijn. Het is immers niet zeker dat de financiële mechanismen en de criteria over enkele jaren nog valabel zullen zijn. Een tijdsbeperking sluit evenmin een verlenging uit.

Op vraag van de privésector heeft Vlaanderen er ook voor gepleit het beginsel van additionaliteit in te voeren. Het mag immers niet zo zijn dat de projecten, gesteund door het EFSI, andere gaan beconcurreren. Het moeten projecten zijn die er anders niet zouden komen. Vlaanderen vroeg ook de middelen niet te verdelen volgens regio of sector, maar het economisch belang te laten primeren. Voorts pleitte Vlaanderen voor een onafhankelijke beheerstructuur, dus geen politisering. Lidstaten mogen dus geen deel uitmaken van de stuurgroep. Tot slot vroeg Vlaanderen om de deelname aan de projectpijplijn vrijwillig te houden, conform de bedoeling om investeringskansen Europees bekend te maken en relevante informatie te delen.

1.7. Standpunt Ecofin 10 maart 2015

Op de Ecofin-vergadering van 10 maart 2015 is afgesproken dat lidstaten en derden niet kunnen bijdragen aan het fonds en dus geen lid kunnen worden van de stuurgroep. De lidstaten kunnen wel invloed uitoefenen via de nationale stimuleringsbanken en de investeringsplatformen. De garantie van 50 percent blijft behouden, de financieringswijze is niet gewijzigd. De definitie van de stimuleringsbanken is wel geformuleerd zoals Vlaanderen het wenste. De levensduur van het EFSI is momenteel beperkt tot drie jaar: projecten kunnen drie jaar ingediend worden en hebben vier jaar om door het goedkeuringsproces te geraken. Het fonds zal blijven bestaan tot het laatste project voleindigd is.

De raad heeft enkele algemene selectiecriteria voor het gebruik van de EU-garantie toegevoegd: economisch en technisch leefbaar zijn, overeenstemmen met het EU-beleid, aanvullend zijn en private middelen aantrekken. Daarnaast moeten de projecten ook een aantal algemene doelstellingen nastreven, met een nadruk op infrastructuur, onderzoek, ontwikkeling en innovatie, onderwijs en opleiding, gezondheidszorg, informatie- en communicatietechnologie en de energiesector. De tweede pijler is zoals gezegd het ondersteunen van kmo's en midcapbedrijven, met maximum drieduizend werknemers. Er is geen geografische allocatie maar er zal wel over worden gewaakt om overconcentratie, sectoraal of geografisch, te vermijden.

1.8. Standpunt Europees Parlement – Tendensen

Dat pakket is nu overgemaakt aan het Europees Parlement, waar vooral de commissies Budget en Economie de zaak zullen trekken. Ook de commissie Transport en de commissie Onderzoek en Ontwikkeling alsook enkele andere zullen zich er echter over buigen. De commissies moeten midden april hun visie geven, maar momenteel zijn er toch al zo'n 1400 amendementen op de tekst ingediend. De opmerkingen gaan onder meer over de definitie van de nationale stimuleringsbanken, maar ook over de rol van het Europees Parlement in de zaak, met nadruk op rapportage en verantwoording. Zo wil het parlement zijn zeg hebben in de aanduiding van de directeur en diens adjunct. Het Europees Parlement maakt ook voorbehoud bij CEF en Horizon 2020 als financieringsbronnen. Het parlement heeft zelf ook enkele criteria klaar voor projectselectie met specifieke sectoren en vormen van oormerking. Wat het uiteindelijke parlamentsvoorstel zal zijn, is momenteel nog af te wachten.

1.9. Timing

Op 10 maart 2015 heeft Ecofin dus vergaderd. Nadat de commissies van het Europees Parlement zich over het voorstel uitgesproken hebben, zoals gezegd midden april, start de triloog tussen de Europese Raad, de EC en het Europees Parlement die tot een consensus moet leiden. Daarna, in juni 2015, wordt de definitieve verordening verwacht door een goedkeuring in Ecofin en de plenaire vergadering van het Europees Parlement. Mogelijk komt het dan op de agenda van

de Europese Raad van juni, ook al heeft die formeel gezien geen rol in het goedkeuringsproces van de Verordening.

1.10. Roadshow Jyrki Katainen 26 mei 2015

Europees commissaris Jyrki Katainen, bevoegd voor investeringen, jobs en groei, is gestart met een roadshow om het plan bekend te maken in de lidstaten. Hij doet België aan op 26 mei. In de voormiddag zal hij onder meer vertegenwoordigers van de parlementen ontvangen. Momenteel heeft de EC gesuggereerd om hem te laten discuten met het federale adviescomité Europese Zaken, omdat daarin ook regionale parlementsvertegenwoordigers zitting hebben. Net voordien is er een overleg met de minister-presidenten en de premier. 's Middags is er een werklunch met investeringsmaatschappijen, waarbij ook de PMV, de LRM en de GIMV. Daarnaast is er een ontmoeting met de groep van tien en bezoekt de heer Katainen een project in Wallonië en één in Vlaanderen. De dag wordt besloten met een dialoog met burgers en studenten over het dossier.

2. Vragen en opmerkingen van leden

Mevrouw *Güler Turan* heeft in het Federaal Adviescomité voor de Europese Aangelegenheden nog geen dergelijke duidelijke presentatie van het plan Juncker gekregen en dankt mevrouw Bynens daarvoor. De premier heeft daar verteld dat de 315 miljard euro deels van Europa zou komen, maar deels ook uit vrijwillige bijdragen van de lidstaten zou bestaan. Haar vraag toen was dan ook of de goedkeuring van projecten zou afhangen van die bijdragen. Nu is het haar duidelijk dat lidstaten niet rechtstreeks bijdragen, maar zal de goedkeuring van projecten los staan van de activiteiten van de nationale stimuleringsbanken of investeringsplatformen?

Van 8 miljard euro via het fameuze multiplicatoreffect 315 miljard euro maken, lijkt mevrouw Turan weinig geloofwaardig. Hoe voelt mevrouw Bynens dat aan? België, de federatie en de gewesten samen, hebben zoveel projecten ingediend dat die op zich al zowat 315 miljard euro kosten. Ze informeert of er nu al duidelijke selectiecriteria bepaald zijn. Zo dat nog niet het geval is, wil ze graag weten of er voorwaarden zullen zijn. Zullen de projecten bijvoorbeeld duurzaam moeten zijn, de economie vergroenen, de uitdagingen van verjonging en vergrijzing aanpakken? Of zullen economisch gewin, liberalisme en kapitalisme troef zijn? Tot slot vraagt mevrouw Turan nog of ook andere parlementsleden dan de leden van het Federaal Adviescomité voor de Europese Aangelegenheden de roadshow van commissaris Katainen kunnen bijwonen.

Ook de heer *Karl Vanlouwe* dankt mevrouw Bynens voor de beknopte maar zeer volledige toelichting van een toch wel ingewikkeld plan. Het EFSI is weliswaar een goed idee, maar het is maar een tijdelijk iets in afwachting van structurele maatregelen. Begrotingen in evenwicht zijn immers belangrijk voor de samenhang in de EU. De beheersorganen moeten politiek onafhankelijk zijn, de lijnen moeten door experts uitgezet worden. Dat de lidstaten geen deel uitmaken van de stuurgroep, is een recente beslissing. Wat de keuze van de projecten betreft, ook de verdere selectie van de Belgische inzendingen, is de economische meerwaarde voor het lid cruciaal. In een interview gepubliceerd in De Standaard van 28 maart jongstleden, merkt professor Wim Moesen op dat Europa heel wat kritiek heeft bij de pps-constructies terwijl het voor het EFSI eigenlijk hetzelfde principe hanteert. Hoe denkt mevrouw Bynens daarover?

Om het fonds te stijven, worden er middelen weggehaald bij Horizon 2020 en bij CEF. Alle onderdelen van Horizon 2020, ook die welke normaal niet in aanmerking komen voor financiering uit het EFSI, worden getroffen. Het gaat dan over fundamenteel onderzoek in het raam van de Europese Onderzoeksraad en het mobili-

teits- en carrièreprogramma MSCA (Marie Skłodowska-Curie Actions). Dat uiteindelijk onderzoek en innovatie als overkoepelende criteria toegevoegd worden, is dan ook een goede zaak. Het is voor Vlaanderen belangrijk dat het investeringscomité voldoende expertise heeft op dat vlak. Hoewel er opmerkingen te maken zijn over de verdeling van de besparingen over Horizon 2020, is het een goede zaak dat er geen pro-ratabesparing wordt toegepast. Een gerichte besparing, zoals voorgesteld door de EC, heeft echter de voorkeur boven een lineaire besparing.

De heer *Wouter Vanbesien* heeft begrepen dat de projectlijst tot nog toe enkel bedoeld is om duidelijk te maken dat er wel degelijk projecten en investeringsintenties zijn. Nu blijkt dat de lijst, de pijplijn, die voortaan blijkbaar platform genoemd wordt, en het fonds los van elkaar staan. Het platform is dus een soort database voor investeerders. Het is niet omdat een project op het platform staat dat het gefinancierd wordt door het EFSI of omgekeerd. Klopt dit? Vlaanderen moet dus twee lijsten maken, één voor het platform en één voor het fonds. Heeft het Vlaams Parlement een inbreng in die lijsten?

In de Vlaamse aandachtspunten is maar één selectie criterium terug te vinden, met name de additionaliteit. Aantonen dat een project er niet zou komen zonder garantiestelling door het fonds, is echter bijzonder moeilijk. Kan Vlaanderen niet pleiten voor wat meer inhoudelijke criteria, zoals bijdragen tot de verduurzaming van de economie?

Voor de heer *Ward Kennes* is het ingewikkelde mechanisme, ook na deze presentatie, nog altijd niet helemaal duidelijk. Zullen de PMV en de LRM de enige national promotional banks zijn of zullen er ook andere instellingen een rol kunnen spelen? Hij vraagt voorts wat meer uitleg over de investeringsplatformen: de selectie, de werking, de leden en het aantal enzovoort.

Ook de heer *Kennes* las het recente interview met econoom Wim Moesen, die inderdaad stelt dat Europa zich zelf schuldig maakt aan wat het Vlaanderen verwijt, en hij wil graag weten wat mevrouw Bynens denkt over die uitspraken. Wat kan het Europees Parlement nog wijzigen aan de beslissingen van Ecofin? En zo er iets wijzigt, moet de Europese Raad zich daar dan opnieuw over buigen?

De heer *Joris Poschet* vraagt of er een of andere verdeelsleutel is over de lidstaten voor middelen uit het EFSI. Wordt er bijvoorbeeld rekening gehouden met de oppervlakte en/of de bevolking, of gebeurt de toekenning louter op basis van de snelheid van indiening van het dossier en de kwaliteit van het project?

De heer *Karim Van Overmeire* is het ermee eens dat de hefboom van vijftien gebouwd lijkt op los zand, eerder bedoeld voor vlotte communicatie – maal drie maal vijf – dan dat hij op de realiteit gebaseerd is. Een klein verschil in multiplicator geeft al meteen een verschil van miljarden euro. Kan het dat een plan van een belangrijk man als Jean-Claude Juncker inderdaad nattevingerwerk is?

De heer *Rik Daems*, voorzitter, stelt voor om volgende besprekingen over dit onderwerp samen met de commissie Economie te doen, al dan niet als verenigde commissies. Nu gebeurt er wat dubbel werk. Mevrouw Bynens kan uiteraard geen politieke uitspraken doen over dit dossier, daar gaat de minister-president over. De commissie zal hem vroeg of laat daarover moeten horen.

De heer *Daems* zegt voorts dat het voor het overige, naar zijn oordeel, terug naar af is. Voor hem is het kmo- en midcapdeel een klassiek privaat-equityfund van 75 miljard euro. Dat volgt dus een economische logica. De private-equitymarkt in Europa, maar ook elders, bulkt echter van de liquide middelen. Er wordt in die markt momenteel gevochten om goede projecten. Om niet in concurrentie te treden, moet het EFSI dus projecten met een hoog risico financieren, wat het eigenlijk

durfkapitaal maakt. Daarover zou hij graag de mening van experts horen. De langetermijninvesteringen zijn dan weer pps-constructies voor bijvoorbeeld de aanleg van autostrades, bruggen, industrieterreinen enzovoort. Het is bizar dat deze totaal verschillende zaken door hetzelfde fonds gegarandeerd worden, te meer daar hetzelfde investeringscomité over beide gaat discussiëren. Dat comité kan onmogelijk deskundig zijn op beide vlakken. Klopt het dat het investeringscomité enkel advies geeft en dat de EIB waarin alle lidstaten vertegenwoordigd zijn, beslist? Zo ja, dan is het investeringscomité misschien wel een filter, maar toch vooral een schaamlap, waarna er toch nog politiek beslist wordt over de projecten.

Over het deel voor kmo's hoeft een politieke instantie zich niet te buigen. Dat is immers gericht op bedrijven met doorgroeimogelijkheden. De vraag is echter hoe Vlaanderen een aantal projecten voor het tweede onderdeel kan indienen die kans op slagen hebben. Is daar een toegevoegde waarde mogelijk? Vooraf moet worden nagegaan of het fonds überhaupt wel meerwaarde heeft, of het de inspanningen waard is, dus nagaan of Vlaanderen met dat fonds erin slaagt om projecten gefinancierd te krijgen die het alleen niet aankan, zoals het Oosterweelproject en de noord-zuidverbinding in Limburg.

Het multiplicatoreffect ziet de heer Daems als volgt: Europa stelt een euro ter beschikking en gebruikt die als garantie om twee euro extra te lenen. De volgende multiplier is de veronderstelling dat een private investeerder bereid is vijf maal meer te investeren omdat zijn risico's gedekt worden door het beginkapitaal van Europa. Dat principe is redelijk klassiek. De aanvankelijke lening zal allicht gegeven worden door de EIB zelf, maar de kwestie is welke investeerder, gegeven dat het niet om een lidstaat mag gaan, bereid zal zijn het bedrag te verviervoudigen. Daarvoor is een risicodekking van één op vijftien beperkt.

De heer Daems besluit dat hij aanvankelijk zeer sceptisch was over het plan, maar dat hij er nu wel mogelijkheden in ziet, hoewel er naar zijn mening wel enkele constructiefouten zijn.

3. Antwoorden van mevrouw Julie Bynens

Mevrouw *Julie Bynens* zegt dat de, nog steeds niet afgeronde, verordening het mogelijk maakt om de EFSI-constructie ook op andere niveaus op te zetten. Weinig landen en investeerders zijn immers bereid om eigen middelen te investeren, tenzij het in hun eigen voordeel is. Daarom zijn er de investeringsplatformen die zowel internationaal, nationaal, regionaal als sectoraal kunnen worden ingericht. Het zijn dan als het ware 'clubjes' van een of meer lidstaten, van nationale stimuleringsbanken, van private actoren, die waarschijnlijk een garantie kunnen krijgen als hun project goedgekeurd wordt door de beslissingsorganen van het fonds. Uiteraard moeten ze op hun niveau wel het multiplicatoreffect bereiken. Lidstaten kunnen in die zin dus wel degelijk fungeren als investeerder: via de investeringsplatforms, maar niet rechtstreeks bij Europa als projectfinancier.

Volgens de voorlopige ontwerpverordening zal de stuurgroep het beleid ten aanzien van de investeringsplatforms bepalen. Die stuurgroep is dus een belangrijk orgaan dat niet alleen de projectcriteria, maar ook het financiële risico en de additionaliteit zal bepalen en ook zal vastleggen hoe het fonds op andere niveaus van toepassing wordt. De Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de EU organiseert al contacten tussen de EIB en potentieel geïnteresseerde Vlaamse partijen zodat ze tijdig op de hoogte zijn.

Het Federaal Adviescomité voor de Europese Aangelegenheden zal blijkbaar, overeenkomstig de bedoelingen van de EC, de deelstaatparlementen bij de ontmoeting met de heer Katainen betrekken. Voorts bevestigt ze dat het bij de lijst van tweeduizend projecten niet om ingediende projecten gaat, maar enkel om een soort van

inventaris. Pas als de verordening klaar is en de criteria duidelijk zijn, zal blijken welke projecten er in aanmerking komen. De pijplijn is dan eerder een inventaris, een catalogoog voor investeerders. Een project in de pijplijn komt niet noodzakelijk in aanmerking voor het fonds, een project dat goedgekeurd is door het fonds, staat niet noodzakelijk in de projectpijplijn. De pijplijn is aan de verordening toegevoegd omdat er een wettelijke basis voor nodig was, maar staat eigenlijk volledig los van het EFSI.

Vlaanderen heeft inderdaad de additionaliteit als criterium voor het EFSI naar voren geschoven. Het heeft dat begrip ook gedefinieerd. De stuurgroep zal de criteria bepalen, het investeringscomité doet de selectie. Vlaanderen heeft wel degelijk enkele inhoudelijke aandachtspunten naar voren geschoven, maar heeft willen vermijden dat het project zou wegzinken in een moeras van criteria en oormerken. De voorlopige verordening geeft wel enkele belangrijke sectoren aan, maar de stuurgroep zal de afweging maken. De economische meerwaarde primeert.

Het Europees Parlement speelt wel degelijk een belangrijke rol, het gaat immers om een medebeslissingsprocedure. Het parlement heeft evenveel zeg als de Raad. Het formuleert zijn visie tegen midden april waarna een triloog start. Dat is een contact tussen de Raad, het Europees Parlement en de Europese Commissie. Voor de Raad zal het voorzitterschap de leiding van de onderhandelingen nemen. De drie instellingen zoeken dan naar een consensus tegen juni. De Ecofin-raad en de plenaire vergadering van het Europees Parlement zullen dan de definitieve versie goedkeuren. Het is dus duidelijk dat er nu nog geen projectlijst kan worden opgesteld, er kan nog heel wat wijzigen.

Vlaanderen heeft inderdaad gepleit tegen lineaire besparingen in Horizon 2020 en CEF. Het heeft zich akkoord verklaard met de andere aanpak uit het uiteindelijke voorstel. België heeft in de Raad wel een verklaring neergelegd waarin het zijn zorgen over de besparingen duidelijk maakt. Bij de tussentijdse herziening van het MFK, de Europese begroting dus, in 2016 vraagt Vlaanderen er rekening mee te houden dat er op Horizon 2020 en CEF al bespaard is.

Nu komen de PMV en de LRM specifiek in aanmerking als nationale stimuleringsbanken, maar dat sluit niet uit dat ook andere partijen een rol kunnen spelen in het kader van dit fonds.

4. Bijkomende vragen, met antwoorden van mevrouw Julie Bynens

Op een vraag ter zake van de heer *Ward Kennes*, antwoordt mevrouw *Julie Bynens* dat de voorlopige verordening wel een definitie bevat voor stimuleringsbanken, maar dat de wijze van samenwerking door de stuurgroep verder zal bepaald worden. Daarnaast zal zelfs elk project of misschien elke projectcluster van een stimuleringsbank ook nog door de beheersstructuur moeten worden goedgekeurd.

Op vraag van de heer *Rik Daems*, legt mevrouw *Julie Bynens* uit dat de voorlopige verordening niet bepaalt of de projecten van de stimuleringsbanken onder de 315 miljardgrens vallen. De verordening bepaalt wel dat als het oorspronkelijke garantiebedrag opgebruikt is, er bijkomende middelen kunnen worden gevonden, passend in het MFK, waarover dan opnieuw een akkoord moet worden bereikt. Als de 50 percent overschreden wordt, moet de EC met een nieuw voorstel naar de Raad en het Europees Parlement gaan.

De heer *Rik Daems* vraagt mevrouw Bynens aan de onderhandelingstafel diets te maken dat in dat geval het multiplicatoreffect niet meer klopt. 16 miljard euro vermenigvuldigen met drie, kan niet als de helft van dat bedrag nog afhangt van een beslissing. Dat kan enkel als de tweede tranche aangesneden kan worden

zonder een extra beslissing. Als de constructie klopt zoals mevrouw Bynens ze hier beschrijft, dan zit er een essentiële fout in dat gedeelte.

De boodschap van de EC, aldus mevrouw *Julie Bynens*, is dat hoogrisicoprojecten ongeveer in 35 percent van de gevallen effectief betaling vergen. De EC heeft dat nu verhoogd tot 50 percent, wat volgens de commissie ruim voldoende zou zijn voor de garantie.

Voorts herhaalt mevrouw Bynens dat er in deze fase van de besprekingen geen sleutel is voor de verdeling over de lidstaten. De stuurgroep zal overconcentratie vermijden, wat ook moet blijken uit de evaluatie na drie jaar. Het investeringscomité zal niet zozeer adviseren maar wel beslissen over de projecten. Die beslissing moet dan nog goedgekeurd worden door de raad van bestuur van de EIB.

De heer *Rik Daems* herkent de procedure uit de private sector, alleen is daar dezelfde instantie verantwoordelijk voor de eerste selectie en de definitieve goedkeuring. Hij dankt mevrouw Bynens en wijst de commissieleden erop dat de commissie nu niet louter kennis neemt van beslissingen, zoals zo vaak het geval is bij Europese dossiers, maar vooraf geïnformeerd wordt en hopelijk ook impact zal kunnen hebben. Voor hem moet dat een precedent zijn.

Mevrouw *Güler Turan* suggereert dat het Vlaams Parlement zelf een lijst van projectcriteria opstelt en die lijst dan ergens indient waar het verschil gemaakt wordt. De heer *Rik Daems* ziet de minister-president daarvoor als tussenpersoon, hij kan de opdracht dan aan mevrouw Bynens geven. De heer *Karim Van Overmeire* informeert naar de procedure daarvoor. Moet dat dan bijvoorbeeld via een vraag om uitleg aan de minister-president? De heer *Rik Daems* vindt dat in deze fase niet zinvol, want de minister-president beschikt (nog) niet over de nodige informatie om te kunnen antwoorden. Hij acht wat meer technisch inzicht daarvoor nodig. Hij vraagt mevrouw Bynens zo snel mogelijk na te gaan hoe de commissie dat kan krijgen. Naar zijn mening gebeurt een en ander best samen met de commissie voor Economie.

Rik DAEMS,
voorzitter

Joris POSCHET
Karl VANLOUWE,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

CEF	Connecting Europe Facility
COSME	Competitiveness of Enterprises and Small and Medium-sized Enterprises
EC	Europese Commissie
Ecofin	Raad van Ministers van Economische Zaken en Financiën (van de Europese Unie)
EFSI	Europees Fonds voor Strategische Investeringen
EIB	Europese Investeringsbank
EU	Europese Unie
JASPERS	Joint Assistance to Support Projects in European Regions
kmo	kleine of middelgrote onderneming
LRM	Limburgse Reconversiemaatschappij
MFK	meerjarig financieel kader
PMV	ParticipatieMaatschappij Vlaanderen
pps	publiek-private samenwerking